

Mé setkávání s prof. Josefem Pekařem

Karol Bílek, čestný předseda Pekařovy společnosti Českého ráje

23. ledna uplynulo 80 let od úmrtí prof. Josefa Pekaře. Uplynulo v tichosti, ale vyvolalo u mne vzpomínky na setkávání s tímto velkým českým historikem. To setkávání samozřejmě myslím obrazně, narodil jsem se až dva roky po úmrtí pana profesora.

Jeho jméno jsem znal od mládí. Vždyť to byl krajan, autor *Knihy o Kosti*. Ale ještě dříve, než jsem se seznámil s tímto jeho veledílem, vytáhl jsem někdy ve 13–14 letech z matčiny knihovny její gymnaziální učebnice světových dějin (Bidlo – Hýbl – Šusta), české literatury a hlavně Pekařovy *Dějiny československé*. To bylo jiné počtení než tehdy užívané učebnice. Mně tak nějak pojetím navazovaly na vlastivědu paní učitelky Rousové a na biblické dějiny pana děkana Kouckého ze sobotecké národní školy.

Na mnichovohradištské jedenáctiletce mě pan prof. Menzel pouštěl do učitelské knihovny; tak jsem poznával i další české historiky a regionální historii. A opět navíc v té době další náhodně, ale v důsledku trvalé setkání s Josefem Pekařem. To když mi staříčká učitelka mé matky Gabriela Mačenková půjčila *Knihu o Kosti*. Přelouskal jsem ji celou, i ten hospodářský druhý díl mě zaujal – a Pekař mě už na celý život nepustil. Vracel jsem se k podrobnostem tohoto díla, když jsem psal diplomovou práci, a kniha mě provázela v mnoha dalších svých slovních i písemných vystoupeních.

Později jsem také poznal, jak si pan profesor se čtenáři zažertoval. Co jen mi zabralo času hledání soboteckého kantora Kořínka – nikde v archivních pramenech se nevyskytoval stejně jako vrchní rychtář Paul či Pauler a další účastníci božitélového procesí ze závěru 1. dílu této knihy. Až mnohem později jsem se dopátral pro mne překvapivého zjištění, že neexistovali – to jen pan profesor dosadil do *Knihy o Kosti*, do 17. století, jména svých dobrých přátel ze století 20 ..., s nimiž sedával v kostecké Helikarově krčmě i v hospůdkách pražských. Ach jo! Ale na autora této mystifikace jsem nezanevřel. Když si občas na toto své marné bádání vzpomenu, vybaví se mi vždy současně i marné studentské hledání historika J. Hradce z poznámky k jednomu článku. On to byl odkaz na archivní materiál z Jindřichova Hradce...

Hlavou mi probíhají další vzpomínky, nelze je všechny vypsát. Tak jen ty nejdůležitější a nejzajímavější. K nim patřilo samozřejmě 100. výročí historikova narození v roce 1970. Chtěli jsme ho důstojně vzpomenout ve *Zpravodaji Šrámkovy Sobotky*, radil jsem se s kolegy z Archivu Univerzity Karlovy a díky jim jsem navázal kontakty s doc. Zdeňkem Kalistou. Ten chystal pro Historický klub přednášku o stylu Josefa Pekaře a nám ochotně povolil, abychom její podstatnou část otiskli. Začátkem roku 1970 byl ovšem náš časopis potrestán zastavením na tři měsíce (neakceptovali jsme nastupující normalizaci), takže 1. číslo měsíčníku vyšlo až v dubnu. Ale drze začínalo na první stránce Seifertovou básní *Návrat*, věnovanou úmrtí Josefa Pekaře. Kalistova studie byla rovněž otištěna!

Třetí Pekařovou prací, kterou jsem si zamiloval, byla jeho historická stat' v nádherné knize Josefa Pekaře, Karla Vika a Zdeňka Wirtha *Český ráj z roku 1930*. Jak dovedli tito mistři na několika stránkách říci slovem i kouzelnými dřevoryty vše podstatné o tomto území mezi Jičínem a Turnovem.

Ale to se již blížil rok 1989, jeho Listopad a následující hektické dny, týdny a měsíce. Byli jsme pohlceni společenským děním, obnovovali jsme Historický klub a další spolky – není

divu, že jsme chtěli vrátit do života i předválečnou Pekařovu společnost Českého ráje. Využili jsme ohlášené návštěvy amerického historika Stanley B. Winterse v archivu na Starých Hradech a svolali jsme zájemce z oblasti Českého ráje: historiky, muzejníky, archiváře, studenty a pedagogy, kronikáře a vlastivědné pracovníky. Sešlo se nás asi 40, vyslechli jsme přednášku prof. Winterse o výuce dějepisu v USA a na závěr setkání jsme schválili návrh na obnovení Pekařovy společnosti Českého ráje a zvolili komisi pro přípravu stanov a ustavující schůze. Ta se konala v Turnově v říjnu roku 1990 a promluvil zde poslední žijící člen té předválečné PSČR, nezapomenutelný archeolog doc. PhDr. Rudolf Turek. Schválili jsme stanovy, zvolili výbor, zaregistrovali stovku přihlášených členů a vytyčili jsme si hlavní úkoly a cíle. Společnost pracuje dodnes, zvláště její vědecké konference jsou proslulé. Měla podíl i na obnově názvu Pekařova gymnázia v Mladé Boleslavi. Řadu let jsem byl předsedou Společnosti; nyní ji zastupuji ve výboru Sdružení historiků.

Konference PSČR se věnují zvláště výrazným osobnostem spjatým s Českým rájem. Hned ta první v roce 1994 v Sedmihorkách byla věnována Josefu Pekařovi, mezi účastníky byl i Petr Pithart a další osobnosti. I dcery Eva a Jitka pozorně poslouchaly a posílaly mi lístečky s dotazy, když nějakému slovu nerozuměly. Asi opravdu budily pozornost, neboť i pan prof. Ivan Hlaváček zahájil odpolední blok slovy: „Tak už i holky Bílkovy jsou na místě, můžeme začít.“ Brzy vyšlo první supplementum sborníku Z Českého ráje a Podkrkonoší s otištěnými referáty. Profesora Pekaře jsme vzpomínali častěji, i u jeho hrobu jsme se zastavili.

Došlo i ke splnění dávného snu historiků a vlastivědných pracovníků Českého ráje – na Kostí byla instalována Pekařova pamětní deska. Zasloužil se o ni mj. dr. Josef Tomeš s mým synem Janem. Měl jsem tu čest při odhalení promluvit spolu s prof. Robertem Kvačkem, prof. Petrem Vorlem a dr. Josefem Tomešem.

Nesmím zapomenout ani na drobnosti. Třeba jak mi přítel doc. Josef Blüml ochotně napsal v roce 1990 článek k 120. výročí narození Josefa Pekaře pro Zpravodaj Šrámkovy Sobotky.

Další velké setkávání s Josefem Pekařem nastalo, když jsme s manželkou Hanou Kábovou připravovali edici vzájemné korespondence dvou přátel – Josefa Pekaře a Josefa Vítězslava Šimáka. Byla to dřina, jako každá zodpovědně připravovaná edice, ale dovedli jsme ji zdárně k otištění ve sborníku Z Českého ráje a Podkrkonoší v roce 2007. Ohlas měla pěkný, jen redaktor sborníku, kolega Ivo Navrátil z okresního archivu Semily prohlašoval, že tak velkou edici do sborníku už nikdy nechce.

Jsem rád, že většina našich historiků, těch zkušených i těch začínajících, se k profesoru Josefu Pekařovi, k jeho myšlenkám, dílu a odkazu hlásí. Věřme, že tomu tak bude i v budoucnu.